

Notitie heropening scholen

Deze notitie dient ter voorbereiding op het bestuurlijk overleg van 14 april 2020. Een viertal onderwerpen worden uitgelicht:

- Inbreng partijen onderwijsveld
- Internationale vergelijking
- Vraagstukken/dilemma's
- Voorstel scenario
- Communicatie

Inbreng partijen onderwijsveld

De raden en bonden zijn gezamenlijk tot een aantal standpunten gekomen over de wijze waarop heropening van scholen gerealiseerd zou kunnen worden.

1. Duidelijkheid, draagvlak en communicatie

- Heropening van scholen is alleen mogelijk wanneer daar voldoende **draagvlak** voor bestaat onder onderwijspersoneel, ouders en leerlingen.
- Om dit draagvlak te creëren is **duidelijkheid** over wat wel en niet kan van essentieel belang. Deze duidelijkheid wordt met name verwacht van het RIVM.
- Daarnaast is er een roep om waar dat kan maatregelen die gelden voor het onderwijs te laten aansluiten bij maatregelen in de rest van de samenleving, m.n. ten aanzien van de 1,5 meter.
- Ten slotte wordt algemeen gevraagd om heel heldere **communicatie**, liefst van RIVM. Zowel over de medische als epidemiologische aspecten en over de verschillen en overeenkomsten in aanpak bij scholen en andere sectoren en maatschappij.

2. Wat regelen we landelijk en waar ligt de ruimte voor scholen

Wat regelen we landelijk:

- Wat zijn de medische/epidemiologische risico's en welke hygiënemaatregelen zijn daardoor noodzakelijk?
- Voor welke (groepen) leerlingen gaat de school open?
- Wat wordt onderwijsinhoudelijk van scholen verwacht?

Verder wordt voor het po één scenario gekozen, zodat er een goede aansluiting met de kinderopvang gerealiseerd kan worden. Voor het vo geldt de wens dat er niet een bepaald scenario wordt opgelegd. De ruimte voor scholen ligt vervolgens in het organiseren van het onderwijs binnen de geschetste kaders.

3. Welke keuzes maken we in de zaken die we landelijk regelen

- Maatregelen moeten naleven adviezen RIVM mogelijk maken.
- Scholen in principe voor alle leerlingen toegankelijk.
- Verwacht onderwijsinhoudelijk niet té veel van scholen en richt vooral op sociaal-emotionele component van het onderwijs.
 - Voor po verder richten op kernvakken.
 - Voor vo verder richten op kern van alle vakken.

Internationale vergelijking

Wat doen de andere landen in Europa?

Duitsland	15 april een besluit. Experts adviseren zo snel mogelijk open te gaan en te beginnen met lagere klassen.
Frankrijk	Vanaf 11 mei: scholen gaan geleidelijk open.
Denemarken	15 april: kinderdagverblijven en scholen voor kinderen tot 11 jaar open
België	15 april een besluit. Scholen blijven waarschijnlijk dicht tot mei.
Oostenrijk	Scholen blijven dicht tot half mei.

Noorwegen	20 mei: heropening crèches 27 mei: scholen open
Spanje	27 mei: scholen open
Italië	September: scholen open

Wat doen landen om besmetting tegen te gaan?

- Veel landen, zoals Denemarken en Noorwegen, focussen zich op het afstand houden binnen scholen. Klassen worden verkleind en het aantal aanwezige leerlingen dat op de school aanwezig mag zijn, wordt omlaag gebracht.
- Andere landen, zoals China en Japan, introduceren veiligheidsprotocollen om kans op besmetting te minimaliseren. Ze maken gebruik van temperatuurscanners en stellen het gebruik van beschermmiddelen verplicht voor leerlingen en leraren.
- In Duitsland moet op scholen 1,5 meter afstand worden gehouden, er moeten gezichtsmaskers worden gedragen en er mogen per groep maximaal vijftien kinderen zijn.
- Een opvallend punt is het openen van kinderdagverblijven. In Duitsland blijven de kinderdagverblijven nog dicht. Ze gaan er vanuit dat jonge kinderen de infectie over kunnen brengen. Terwijl in andere landen, zoals Denemarken en Noorwegen, de kinderdagverblijven als eerste open gaan.

Vraagstukken/dilemma's

Bij de keuze voor een bepaald scenario, zijn er een aantal vraagstukken en dilemma's die in overweging genomen moeten worden.

Samenhang met maatregelen in de rest van de samenleving

Bij de keuze voor een bepaald scenario is het van belang dat gekeken wordt naar de maatregelen die in de rest van de samenleving (buiten de school) blijven gelden. Inconsistentie daarin kan leiden tot onduidelijkheid en daarmee een afname van het draagvlak. Bijvoorbeeld:

- Scholen kun je in cohorten (15 leerlingen) organiseren, kan in de rest van de samenleving niet. Een soort huishouden op schoolniveau.
- Het is niet uit te leggen dat leerlingen binnen de school geen 1,5 meter afstand tot elkaar hoeven te houden, maar daarbuiten wel.
- Wanneer leerlingen met het ov naar school moeten, dan zou daar in theorie nog de 1,5 meter kunnen gelden, terwijl die op school niet geldt.
- Er moet gekeken worden naar de behoefte aan capaciteit in het ov. I&W verwacht een inschatting van de vraag vanuit OCW.
- De wijze waarop met groepen in het onderwijs omgegaan wordt, zou op dezelfde manier voor de kinderopvang moeten gaan gelden.
- NB: door verschillende partijen wordt als mogelijk probleem genoemd dat oudere leraren wel voor de klas moeten staan maar hun eigen kleinkinderen niet mogen zien. Volgens de informatie van het RIVM geldt pas voor personen vanaf 70 jaar een verhoogd risico.

Dilemma: ga je in de keuze voor een scenario mee in wat er voor de rest van de samenleving aan maatregelen geldt, of is het oké om af te wijken, ondanks dat dit voor onduidelijkheid of onbegrip kan zorgen?

Samenhang met kinderopvang en noodopvang

Voor het primair onderwijs is de samenhang met de kinderopvang van belang voor de keuze van een bepaald scenario. Een gefaseerde opening lijkt voor de kinderopvang lastig te regelen vanwege compensatie van ouders die (een deel van) hun contract niet kunnen afnemen.

Vraagstuk: hoe zorg je voor gefaseerde heropening van scholen, op een manier dat dit voor kinderopvang uitvoerbaar is? En hoe regel je noodopvang als de school ook maar deels open is?

Betrokkenheid medezeggenschap scholen

Sociale partners zien graag een rol voor de medezeggenschap in de besluitvorming over het organiseren van heropening op scholen. Er moet geen ruimte ontstaan voor besluitvorming die gebaseerd is op emoties. Daarnaast kost een extra besluitvormingslaag ook meer tijd en energie

van schoolleiders/leraren die juist bezig moeten zijn met het herorganiseren van het onderwijs. Tegelijkertijd kan betrekken (G)MR wel bijdragen aan draagvlak. Het moet in elk geval duidelijk zijn waar de (G)MR wel en niet over gaat, om schijnbesluitvorming te voorkomen. Wettelijk is het volgende geregeld:

- Instemmingsrecht op veiligheids- en gezondheidsbeleid
- Adviesrecht op beleid m.b.t. organisatie van de school en lesroosters
- Geen wettelijke termijnen (die worden per school in een reglement vastgesteld)

Vraagstuk: kun je met elkaar iets afspreken over betrokkenheid medezeggenschap zonder dat dit te veel tijd en energie kost? En hoe voorkom je dat er besluiten op basis van emotie worden genomen?

Rol GGD bij hygiëneprotocollen

Elke school zal zich in welk scenario dan ook, moeten houden aan bepaalde hygiënevoorschriften. Hierbij hoort een protocol dat gericht is op de specifieke situatie van een school, uitgaande van de landelijk vastgestelde kaders.

Vraagstuk: wil je dat de lokale GGD deze protocollen gaat goedkeuren? Vraag is of dit uitvoerbaar is (8000+ locaties). Het RIVM geeft goedkeuring aan de verschillende protocollen, ook voor het onderwijs. Dit protocol wordt gezien als addendum op de arbo-catalogus. Bij problemen zal dan de Inspectie SZW toezicht houden en indien nodig handhavend optreden.

Garanties over veiligheid door RIVM

Vanuit het onderwijsveld is er een grote roep om garanties vanuit het RIVM over de veiligheid om scholen weer te openen. Een 100% veiligheid zal echter nooit gegeven kunnen worden. Dit geldt ook voor andere sectoren waar mensen nog aan het werk zijn, zoals supermarkten, de zorg of het ov.

Vraagstuk: hoe zorg je voor voldoende duidelijkheid en zekerheid, zonder dat je de schijn wekt dat er een 100% gegarandeerde veiligheid voor onderwijspersoneel is?

Hoe organiseer je ouders- en lerarenstromen?

Voor ouders en leraren zullen de richtlijnen van het RIVM waarschijnlijk onverkort van toepassing blijven. Dit vergt een bepaalde organisatie van stromen op school die past bij de specifieke situatie aldaar.

Vraagstuk: wat moeten we hierover voorschrijven? Kunnen we dit aan scholen overlaten? Zijn er bepaalde handvaten vanuit de overheid nodig op dit punt?

Voorstel scenario

Randvoorwaarden

1. Advies RIVM over veiligheids-/gezondheidsrisico's rondom kinderen
2. Duidelijke communicatie over wat wel en niet mag
3. Check op organiseerbaarheid
4. Flexibiliteit voor scholen om invulling aan te passen aan omstandigheden
5. Draagvlak

Voorgestelde scenario's

- Optie 1. Alleen leerlingen in de onderbouw PO, het gehele SO en VSO en de (voor)eindexamenklassen VO gaan naar school.
- Optie 2. Klassen splitsen (bijv. op alfabet), leerlingen gaan om de dag naar school.
- Optie 3. De helft van de leerjaren gaat naar school.
- Optie 4. Alle leerlingen gaan elke dag fysiek naar school. De helft van de leerlingen gaat altijd in de ochtend en de andere helft altijd in de middag.

Scenario – kernvragen en voorkeuren

- Wat voor hygiënemaatregelen zijn nodig?

- o RIVM is leidend.
- o Alleen kinderen/volwassenen die niet ziek zijn en geen verkoudheidsverschijnselen hebben.
- o Bij voorkeur geen afstandscriterium of alleen voor volwassenen ten opzichte van elkaar en kinderen.
- o Hygiënevoorschriften van RIVM (handenwassen, zakdoekjes, niezen in elleboog).
- Wie gaan er naar school?
 - o RIVM leidend in beslissing hoeveel leerlingen maximaal tegelijk naar school mogen.
 - o Bij voorkeur een scenario waarbij alle leerlingen (een deel van de week) naar school gaan, en waarbij brengen en halen wordt geminimaliseerd. Dat pleit voor optie 2 (of eventueel voor geheel open gaan).
- Wat wordt er verwacht qua onderwijsinhoud?
 - o Als leerlingen minder tijd op school zijn, heeft beperking tot een kerncurriculum (PO) of de kern van alle vakken (VO) de voorkeur. Specifiekere eisen voor pre-examenklassen?

Communicatie

- Vanuit RIVM moet de communicatie over risico's en hygiënemaatregelen komen.
- Maak goed onderscheid tussen de medische en epidemiologische risico's en aanpak. Zo kan het medisch verantwoord zijn om kinderen in groepen te laten samenkomen, maar tegelijkertijd epidemiologisch verstandig om daar niet al te grote en in elk geval qua samenstelling vaste cohorten van te maken (surrogaat-familie).
- Benadruk dat 100% veiligheid niet te garanderen is. Er zal altijd een risico op besmetting zijn, net zoals dat het geval is in andere cruciale sectoren.
- Leg het verschil in aanpak met andere sectoren in de samenleving uit. Bijvoorbeeld de uitkomsten van het onderzoek van het RIVM in samenhang met de mogelijkheid om cohorten te vormen maakt het verantwoord in het onderwijs de 1,5m los te laten.
- Maak scherp duidelijk wat mag en niet mag en geef handvatten hoe dit vorm te geven in de school. Geef duidelijk aan hoe ver de flexibiliteit reikt die scholen hebben om beleid aan te passen aan de eigen situatie.